

EEN HART VAN GOUD.
HOE HELDEWIJS EEN WEDUW VERTROOSTTE.
HOE HIJ VOOR EEN BERECHTING
GEROEPEN WERD.

Vrouw Michiels zat schreiend bij het lijk van haar braven Door. Op een tafeltje brandden knetterend twee vetkaarsen, vóór 't beeld van den Gekruisten Heer. Wijwater met een palmtakje stond ten dienste van de bezoekers, die nog eens voor den laatsten keer den doode wilden zien, hem goê reis kwamen wenschen naar de eeuwigheid.

Twee kinderen verborgen zich achter moeders rug en gluurden met schuwen blik naar de kist op schragen, waarin vader nu zoo koud en bleek neerlag.

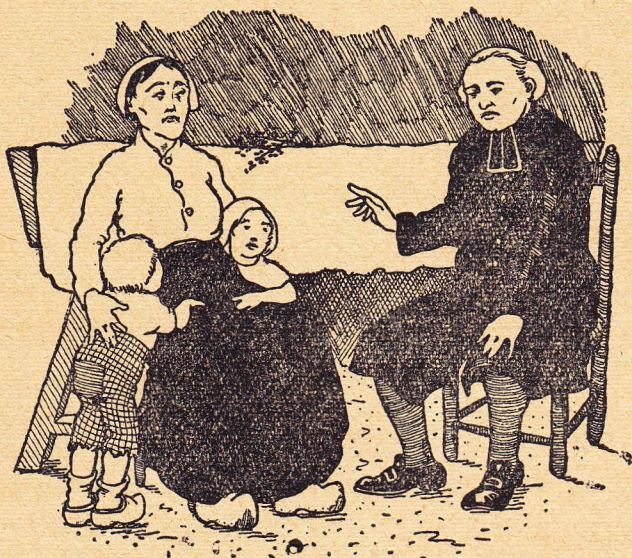
Morgen zou Tist, de grafdelver, hun vader in een kuil steken ! Zoo hadden buurjongens hun verteld.

Ze wilden van moeder weten of dat waar was, maar telkens als ze er naar vroegen, begon de vrouw te jammeren en te weeklagen :

— Ach, Doortje toch, mijn Door ! Nog zoo kloek, zoo struisch... en nu al dood ! En ik die met twee onnoozele kinderen alleen blijf ! 't Is al te wreed ! Doortje, mijn Doortje toch, dat ge daar nu levenloos neerligt, dat ik u

begraven moet ! Wie had het durven peinzen, acht dagen geleden, toen wij tevreden en welgezind van de markt te Brugge wederkeerden. 't Was toch zoo'n goed ventje !

De deur werd zacht geopend. Toch piepte ze even.

Vrouw Michiels zag op en herkende den dorpsherder, Franciscus Heldewijs.

— Ach, mijnheer de pastoor, ge zijt wel braaf, mij te komen bezoeken, riep ze, haastig opspringend.

En met haar blauw voorschoot een stoel afwegend, kloeg ze :

— 't Zijn dingen hier, mijnheer de pastoor ! Zie den armen bloed daar nu eens liggen ! Maar zet u, de stoel is zindelijk. Was Door een stakker geweest, ik zou er niet op spreken, maar zulk een kloeke kerel, in een goed vel, gebouwd om honderd jaar te leven en op tijd van vier dagen gezond en dood, dat is te veel voor een mensch om te dragen.

En in een vlaag van hevige wanhoop sloeg de weduw de handen voor de oogen en snikte, dat de tranen langs haar vingers leekten.

— Ja, Donia, sprak de geestelijke vriendelijk, het leven is als eene bloem van het veld, die 's morgens wel heerlijk pronkt, maar 's avonds afknakt, neervalt en door de menschen vertreden wordt. De dood van Door is een groote, ernstige les, en wel voor hem, die ze verstaat ! Doch troost u met de gedachte, dat 't al Gods daden zijn en wat onze Hemelsche Vader doet, is welgedaan.

— Ach, mijnheer de pastoor, 't was toch zulk een braaf mannetje ! En werken dat hij kon ! Och, ge weet het zoo goed als ik. Altijd was hij er op uit om voor ons de boterham te verdienen. Hij had u zoo gaarne afbetaald. Ge waart zoo goed ons een som geld te leenen, toen onze arme Blare stierf. Iederen keer als Door naar de pastorij geweest was om een deel terug te betalen, lachte hij als een kind, dat een kermiskoek krijgt. Zie maar, op den zolderbalk staan er zooveel streepjes, als wij u guldens schuldig waren. Dan vaagde hij de streepjes af en juichte : « Weer eenige minder ! Alras zullen ze allemaal verdwenen zijn ». Maar nu ligt hij daar ! Ik moet u nog veel geven, mijnheer de pastoor. Ge zult wel wat geduld hebben, nietwaar ? Ik zal werken als een paard, ploeteren en zwoegen, mij krommen op 't veld, niet rusten voor alles voldaan is !

De geestelijke stond zwijgend overeind, zette onder den bewusten balk zijn stoel, klom er op en wischte met de slip van zijn versleten soutane al de streepjes uit.

— Donia, we zijn effen, sprak hij kalm.

— Maar, mijnheer de pastoor ! riep de vrouw, die haar ooren niet vertrouwde.

— Op de wereld moeten wij elkander helpen, Donia. Ik vergaar geen schatten, die de mot en de roest verteren, ik hoop een schat te verzamelen in den Hemel. Uw Door was een brave parochiaan. Hij verdient nu rustig te slapen. En misschien zou hij dat niet kunnen, als de schuld niet vol-

daan werd, want hij was zoo eerlijk. Hier is de schuldbrief, Donia. Ik wilde er geen hebben, doch hij schoof hem onder de deur. Dan bewaarde ik hem maar. Echter, nu moet hij teruggegeven worden.

De priester trad op de schraag toe, hief het hoofd van den doode op, alsmede 't bosseltje schaafkrul, schoof het papier op den bodem van de kist en sprak :

— Zie, 't is of hij nu nog kalmer ligt, Donia. Hij zal den brief mee in 't graf nemen. Ja, Door, tusschen ons is alles effen.

— Mijnheer de pastoor, hoe zal ik u bedanken ! riep vrouw Michiels, de hand van den geestelijke kussend.

Heldewijs zette zich weer neer.

— Peertje en Meliaatje, zei hij tot de kinderen, komt eens bij ! Ik heb wat schoons voor u.

De kleinen naderden schuchter. Maar de priester nam ze teeder vast en plaatste ze op zijn knieën. Dan haalde hij twee prentjes uit zijn zak en liet die aan de kinderen zien.

— Een engel ! riep Peertje vol bewondering uit. Een engel met zilveren vleugels.

— Hoe schoon ! voegde Meliaatje er bij.

— Ja, schoon, nietwaar ! hernam de pastoor. De engelen wonen in den hemel, daar boven de wolken. En in den hemel blinkt en schittert alles. De engelen hebben vader gehaald en hem in den hemel gebracht. En nu zal vader door de wolken piepen, om te zien of gij brave kinderen zijt en uw moeder gehoorzaamt.

— Maar Toon van hiernevens heeft gezegd, dat de grafmaker vader in een kuil op 't kerkhof zal steken, vertelde Peertje.

Heldewijs dacht even na. Wat verstonden kinderen van al die mysteries ?

— Dat is waar, hernam hij, maar dan zullen de engel-tjes komen en uw vader meenemen en met hem naar den hemel vliegen. En later moogt ge dan met moeder bij vader terugkeeren.

— O, wij zullen vader dan weerzien ! juichte Meliaatje in de handen klappend.

— Ja, als gij altijd braaf zijt.

— Mijnheer de pastoor, met die woorden hebt ge mij ook getroost, zei de weduw. 't Is moeilijk, maar ik zal leeren de kastijdende hand Gods kussen, omdat ik weet dat alles ter best geschikt is.

— Doe zoo, Donia. Onze wegen zijn Gods wegen niet. Maar uw Hemelsche Vader, die zelfs over de musschen waakt en de haren van uw hoofd geteld heeft, die nog veel beter zorgt voor zijn kinderen dan aardsche ouders, weet wat goed voor u is, al begrijpt ge 't niet altijd seffens. Donia, nu moet ik vertrekken.

— Maar, mijnheer de pastoor, ik zou u nog willen over den dienst spreken.

— Laat maar, dat is geschikt. Morgen om negen uur komen wij Door halen. Alles zal wel zijn. Door heeft mij menigen dienst bewezen in mijn tuin ; hij bracht ook nog al eens 't een en ander mee uit de stad. We zullen elkander dus met gesloten beurzen betalen.

Heldewijs nam het palmtakje, besprenkelde 't voorhoofd van den doode met gewijd water, bad een poos, groette de vrouw en de kinderen en verliet stil het sterfhuys.

In gedachten verdiept stapte hij voort. De avond viel reeds. 't Was in October en een echt herfstweer. 't Regende fel, maar de pastoor had er geen hinder van.

— 'k Ben niet van zout, placht hij te zeggen en ik zal dus niet smelten. 't Zijn al Gods weren.

Thuis zette hij zich bij den haard, waarin Klara, zijn meid, een groot vuur ontstoken had.

Heldewijs rookte smakelijk zijn pijp en mijmerde.

Studeeren deed hij niet.

— Ik heb al genoeg letters gegeten, sprak hij soms, en ik weet meer dan ik hier te Lapscheure kwijt kan geraken. Geleerdheid brengt dikwijls een mensch tot razernij en

waarlijk, 'k heb in deze parochie mijn verstand zoo noodig als brood.

Omstreeks negen uur nuttigde hij zijn sober avondmaal en trok dan naar bed. Nauwelijks was hij in zijn eersten slaap, of hij schoot weer wakker door een luid geklop op de voordeur. Hij hoorde Klara het venster openen en roepen :

— Wie is daar ?

— Moeder is zoo ziek, klonk het antwoord, en ze begeert berecht te worden.

— Wie zijt gij ? hernam de meid.

— Brozeken Wieland.

— Brozeken Wieland ! En ge woont meer dan een uur van hier, zoo ver en door het slijk en de plassen. Hebt ge dan geen medelijden met uw ouden pastoor ? Ge kunt toch wel tot morgen wachten.

Heldewijs had ook een raam geopend en zijn hoofd naar buiten gestoken.

— Brozeken, riep hij, wacht een oogenblikje, 'k ben bij u, en 'k ga mee !

— Maar, mijnheer de pastoor, wedervoer de meid, zoo laat en zoo ver ! En ge zijt oud en ge lijdt aan rheumatiek en ge zult ziek worden en ge kunt er uw dood halen.

Heldewijs luisterde niet naar al die klaagredenen en voorspellingen, maar kleeedde zich vlug aan.

Toen hij beneden kwam, was Klara ook op.

— Wacht liever tot morgen, ried ze dringend. Hoor eens hoe de regen klettert ! Ge hebt zelfs geen goede kleeren.

— Klara, gij de keuken en ik mijn ambt. Zoo verstaan we elkaar, nietwaar ?

— Maar, mijnheer de pastoor, ik heb zielsmedelijden met u, 't is voorwaar geen rozekransje lezen naar Brozeken Wieland gaan !

— Meent ge, dat ik mijn geweten door plichtsverzaking wil bezwaren ? Al moest ik naar Brugge, plicht voor alles !

De priester trok zijn soutane aan, zette den steek op de grijze lokken en vertrok.

Inmiddels had Brozeken den koster geroepen. Deze gromde, maar den pastoor kennende, was hij toch onmiddellijk opgestaan om de kerk te ontsluiten.

De klok verkondigde aan hen, die nog wakker waren, dat een dorpsgenoot op sterven lag en om een gebedje vroeg voor de ziel, die gereed stond 't broze omhulsel te ontvlieden.

Het drietal vertrok : de koster met de lantaarn voorop, dan de priester en de laatste Brozeken Wieland.

't Was een vreeselijk weer. Bijwijlen viel de regen in stroomen neer. Een felle wind deed de ontbladerde boomen zwiepen. De weg verkeerde in een erbarmelijken toestand.

Eindelijk geraakten de wandelaars toch in de woning van de zieke. De priester vertroostte ze met de laatste sacramenten van de kerk.

De terugtocht was nog moeilijker dan de heenreis, want thans blies de wind den pastoor en den koster in 't gelaat.

Eensklaps doofde de lantaarn uit. Daar stonden ze nu in de duisternis, op het modderige pad, ter prooi aan de guurheid van het weder.

— We zullen elkander den arm geven, zei Heldewijs tot den koster, en dan maar vooruit door dik en dun. 't Gaat eigenlijk nog beter als we niets zien. Immers wat men niet weet, niet deert. We hebben nu ook geen modderpoelen te mijden en alles wat we kunnen halen, is een paar natte voeten, waarvoor thuis een remedie te vinden is.

Soms moest het tweetal stilstaan om adem te scheppen, zoo geweldig greep de wind hen aan. De regen kletste hen in 't gelaat en niet zelden bleef een voet in 't slijk steken.

— Zoetjes vooruit maar, sprak de priester geduldig. We komen er toch, alles geraakt ten laatste in orde.

't Was niet ver van middernacht, toen zij voor de pastorij stonden.

— Eind goed al goed en 't lest 't best. Slaap wel, koster, zei Heldewijs.

Klara, de goede ziel, had voor een knappend vuurtje gezorgd.

Een reeks van jammerklachten vloeide van haar lippen, toen ze haar meester doornat en beslijkt tot aan de knieën, aanschouwde.

— Och, de zieke was zoo verheugd, toen ze me zag, antwoordde de pastoor op al die klaagredenen. God zegene haar.

Een half uur later sliep hij den slaap des rechtvaardigen.

HANS VAN HORENBECK

De Pastoor van Lapscheure

L. OPDEBEEK
UITGEVER ♦ ♦ ANTWERPEN

HANS VAN HORENBEEK

MERKWAARDIG LEVEN

VAN

FRANCISCUS HELDEWIJS

PASTOOR VAN LAPSCHEURE

Pentteekeningen van STAN VAN OFFEL
Kleuromslag van EDMOND VAN OFFEL

L. OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN